

'Geef ondernemers die ermee stoppen vervangingsinkomen'

ONDERNEMERSCHAP Studiecentrum pleit voor afschaffing vestigingswet en steunmaatregelen

-- (tijd) - 'Schaf de vestigingswet af. Snoei stevig in het arsenaal aan steunmaatregelen voor starters. En geef ondernemers die al dan niet gedwongen stoppen een vervangingsinkomen.' Professor Johan Lambrecht heeft voor de vijfde verjaardag van het Studiecentrum voor Ondernemerschap (SVO) van Ehsal-KU Brussel een pleidooi klaar om het beleid voor het stimuleren van ondernemerschap compleet om te gooien.

'De draaideur stokt', zegt Johan Lambrecht, directeur van het SVO, 'en het huidige beleid werkt dat in de hand.' Het beeld van de draaideur staat voor de dynamiek in de economie: langs de ene kant komen er startende bedrijven bij, de instroom, en langs de andere kant vallen er bedrijven af door stopzettingen, de uitstroom. 'In een goed draaiende economie zijn beide nodig. Nieuwe bedrijven vormen bijkomende concurrentie voor de bestaande. Daardoor geven de minst rendabele van de bestaande bedrijven het op. Maar doordat bestaande ermee stoppen, komt er weer ruimte voor nieuwe.'

'Bij ons draait de draaideur maar heel stroef. Daardoor verzwakt de zuivering van de economie. In economieën met een hoge dynamiek van starten en stoppen ligt de economische groei hoger en stijgt de productiviteit sneller. Het beleid in België heeft nauwelijks oog voor die wisselwerking tussen in- en uitstroom. Er zijn te weinig starters, en stilvallende bedrijven blijven te lang bestaan. Stoppen, en zeker als het door falen is, wordt te veel gestigmatiseerd. Dat gaat in tegen de kern van wat ondernemerschap is: leren met vallen en opstaan. Wel, bij ons mag je niet vallen.'

Binnen

Lambrecht pleit dan ook voor drastische veranderingen in het beleid rond ondernemerschap. Wat de instroomkant betreft: 'Schaf om te beginnen die vestigingswet af.' Sinds 1998 moeten starters een bewijs van bedrijfseconomische kennis voorleggen. 'Dat creëert een onnodige barrière', vindt Lambrecht. 'Het argument is dat sommige mensen tegen zichzelf moeten worden beschermd. Maar dat is betutteling. Dat wordt gezegd door mensen die zelf geen ondernemers zijn. Het wakkert een cultuur van angst aan, het vereenzelvigd ondernemen met onverantwoord gedrag. Je kan overigens op voorhand niet voorspellen welke ondernemer zal slagen. En dat een vestigingswet de consument beschermt, blijkt ook al een mythe. Integendeel, want die drempel leidt ertoe dat er minder concurrentie is.'

Klanten hebben toch graag enige zekerheid dat iemand zijn vak kent? 'Dat is voldoende geregeld via wetgeving over voeding, bouw, enzovoort. En een slechte kapper zal vanzelf wel uit de markt verdwijnen.'

'Het beleid is zeer dubbelzinnig', meent Lambrecht. 'Langs de ene kant wordt die drempel opgeworpen, en langs de andere kant wordt het publiek om de oren geslagen met campagnes om mensen tot ondernemerschap aan te zetten. Men duwt mensen het ondernemerschap in met allerlei steunmaatregelen en subsidies. Stop daar toch mee. Het risico in de startperiode verminderen, bijvoorbeeld door op een of andere manier het

inkomen aan te vullen, geeft de starter een verkeerd signaal. Een zelfstandige moet kunnen omgaan met risico, en leren doorzetten.'

Bovendien, merkt Lambrecht op, is er veel oneigenlijk gebruik van subsidies. Het merendeel van de starters kent ze niet, en wie ze wel vindt, had zonder subsidies dezelfde beslissing genomen. 'Het is een complex labyrint, waardoor je dan weer een hele industrie moet creëren van instanties die daarin de weg wijzen. Of je moet boekjes uitgeven: de Subsidiewegwijzer is 230 bladzijden dik!'

Steunmaatregelen moeten volgens Lambrecht veel meer geëvalueerd worden. 'En dan moet een grondige schoonmaak volgen. Al het overbodige eruit, en enkel behouden wat daadwerkelijk zijn nut heeft bewezen.'

Buiten

Voor de uitstroomkant is er momenteel geen beleid. 'Alles is gericht op starters, groeiers en eventueel wat voor bedrijven die wensen te exporteren. Over stoppen: niets.'

Hij gooit een controversieel voorstel op tafel: 'Er is nood aan een vervangingsinkomen voor wie wil stoppen.' Nu is er enkel een werkloosheidsuitkering, met het minimumloon als referentie, voor wie na maximaal 15 jaar stopt - tot voor kort was dat 9 jaar. Lambrecht verwijst naar een enquête van de hr-dienstverlener Acerta: 'Een kwart van de ondernemers zei dat hij of zij zou stoppen als er een vervangingsinkomen is. Nu zijn veel zelfstandigen gedoemd om voort te ploeteren, ook al draait hun zaak slecht. Maar, denk aan de draaideur, als er meer stoppers zijn, biedt dat meer ruimte voor creatieve starters. Dat stukje van de wisselwerking is het sterkst. De invloed van het aantal stoppers op het aantal starters is groter dan de druk die starters uitoefenen op bestaande zaken.'

'Nu vermindert men via steunmaatregelen het risico bij de starters. Het is veel zinniger het ultieme risico van een stopzetting te milderden. Dat bevordert de instroom. Bovendien is armoede onder zelfstandigen en gefailleerden een miskend probleem. Een vervangingsinkomen kan dat deels ondervangen. Onderzoek van de Europese Commissie heeft uitgewezen dat de kans om in armoede te verzeilen groter is voor zelfstandigen dan voor werknemers.'

Lambrecht verheft zijn stem: 'De enige groep in de maatschappij die echt risico neemt door met zijn eigen centen te werken, daarvoor is er geen vangnet. Pas als het sociale statuut van de ondernemer verbetert, zal het ondernemerschap structureel verbeteren.'

Erika RACQUET

© Mediafin